

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Στ' άχνό τής δύσης σάθαλο
π' άγάλι ό ήλιος σπέννει
γεράνια και χρυσόφοδο
μέσ' στ' άπειρο, και είνεναι
χρυσόσειρα στή σκέψη μας
και στόν κοιμόν έλπίδες,
σα μυστικές άχτίδες,
έμένα σβιούν άργό.

Και ήλιερός τραγουδιστής
στό χέρι μέ τή λύρα,
σχοπερνά άπ' τής θραχιάς
και λούζουμαι στά μύρα,
κι' άσάφηνι κείνινε θωρό
σ' άνθόγυμο μπαλκόνι,
και τραγουδάει τ' άπόδονι,
και σμίγεται ή βροχιά.

ΡΩΜΟΣ ΦΙΑΥΡΑΣ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Γιαννικός. Έγώ δέν έχω πιά συγγενήδες.
Κώστας. Γιατί; Μήπως πέθαναν όλοι;
Γιαννικός. Όχι, μά πλούτησαν.

Μιτσήρα. Άρτε, τήν πιτίτσα πού μάς έστειλαν θά
πιά τή μοιράσω σ' εσάς τούς δύο—μισή για τένα, Κώστα,
και μισή για τήν Έλένη.

Κώστας. Μά, κατέρα, δέν μπορώ να τρώω έγώ, κι
έσύ να φάγεις. Έτσι. Γιατί δέν παίρνεις τό μερικόν τή
Έλένη;

Κος Μοιραμούρας. Μά, κακιάμνη, τι φοβάς τίτι;
πλατικά μακίγια; Νομίζεις πως τά γρομίζεις μ' άρτε
ισχνά σου τά μπράτσια;

Κι Μοιραμούρα. Κι' έπ'ό τήν νομίζεις πως γρομίζεις
τό ύψηλό σου τό καπίλο;

Αλιάν. Ήδες τόν καταγάρη! Μού είπες: Δώτ' μο
μιά δεκάρα, είμαι σταθός, όρατα μου Κουζά....

Μπιμπή. Δέν είναι καταγάρης. Άν σ' τό είπες, πρέ-
πει να είναι σταθός.

Άκουστε τί άναγγέλλει μια άγγλική έσημερίδα. Ό
λόδος Κρόμερ ή άριστός τής Αγγλίας είναι να τυ-
πώσει βιβλίό μέ τόν τίτλο «Παραφράσματα και Μετα-
φράσματα άπό τά έλληνικά». Τό περίεργο και πρωτότυπο
άρτε, τής δουλειάς είναι πως ό λόδος Κρόμερ δέν έμαθε

κάν έλληνικά στό σχολείο. Όταν ώς άνθρωπολογός στάθ-
μασε στους Κορφούς, πήρε να μάθη ρωμικά. Άρτε έ-
γινε άφορμή να καταγίνει έπειτα στό αρχαία έλληνικά,
και τώρα σ' βρίσκει λίγον καιρό άπό τό φοβερό βάρος
τής ύπερτίτας του, ό τρόπος πού ξεκουράζεται και δια-
σκεδάζει είναι να μεταφράζει σε στίχους έλληνικά έπι-
γράμματα και μέρη άπό τό Θεόκριτο και τό Μόσχο.

Πώς να μήν καμαρώνει κανείς άρτους τούς άνθρώ-
πους! Η ψυχή τους κ' ή ζωή τους είναι σ' άπλό μω-
στιό τού μεγαλείου τής Αγγλίας. Ξέρουμε έδω τι φι-
λόλογοι είτανε ό Γλάτωνας. Κι' ό Διτραέλης μεγάλο
μυθιστοριογράφος, ό Σώλσβερη δυνατός χυμικός, ό λόρ-
δος Δάρβης μεταφραστής τής Ιλιάδας, ό Βάλφουρ φιλο-
σοφος! Τί διαφορά μέ τούς δικούς μας τούς πολιτικούς
πού σα δέν είναι φανεροί ή μεταμορφωμένοι τραμπούκοι
είναι χαρτοπαίχτες και ξενοποροδιαβάστες.

Τί να σου κάνουν όμως; Δέν έχουμε μπροστά τους
και καλύτερα παραδείγματα.

Τσιμπι ύρης. Καλή μέρα, κ. Άζύγωτε, έλπίζω πως
σε βλέπω καλά πάλι;

Άζύγωτης. Καλά λέει; Καλωτέρα μάλιστα! Πού
μπορώ να ξερωγό το μάτι σου;

— Είπα τού πατέρα πως τά ποιήματά σου είναι όλα
τέκνα τού νού σου.

— Και τί σου είπες;

— Μού είπες πως είναι όλα για τό φρονεοκομείο.

Δάσκιαλος. Τί βρήκε ό Άρχιμήδης τότες πού φώ-
ναζε μέσ' άπό τό Λοντρό «ύψηλα»;

Μαθητής. Τό σα πο ύνι.

Γυναίκα. Ήψες όνειρεύτηκα πως είμουναι μέτα σ' ένα
μαχαίρι γεμάτο όρασιότατα καπέλλα....

Άντρας. Όνειρο, και τίποτις άλλο!

Γυναίκα. Μά να βής πού τ'όξερτα πως είταν όνειρο και
πριν να ξυπνήσω, γιατί μου άγόρασε ένα!

Ό γιατρός. Μά τί τίγρη! μήτ' ένα σπικόνι να μήν
μπορώ να σκοτώσω σήματα!

Ό φίλος. Κίμει του μετ' στυγαγή, γιατρέ.

Παραλίς. Θες να κερδίσης; μια γυναίκα! Εύκολο
πράμα. Δίνε παρτίδες.

Φουκαρής. Και τό λές εύκολο αυτό;

— Έδωσε τήν παρτίτση του επίτηδες, για να τού
αυξήσουνε τό μισθό.

— Και τού τόν αυξήσανε;

— Ναί, μά τόν παίρνει άλλος.

Παυλής. Παρτίτενο μου φαίνεται πού δαχτύχες να πά-
ρης άντρα τόν Κώστα.

Πηνελόπη. Μά οι κηδεμόνες μου λένε πως υπό-
σχεται.

Παυλής. Και βέβαια υπόσχεται!—στός δανειστά-
δες του.

Ο ΡΕΒΕΝΕΣ

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΕΣ

Ήσαν ξεκουστοί σ' όλο τόν κόσμο οι πρόγονοί
μας για τις όμοιες τέχνες, κι' άπ' τά εργατους φω-
τίσθηκε όλη ή Ευρώπη. Σ' όποιον Μουσείο κι' άν
πής, θα ίδής πώς τήν πρώτη θέση, και
ξάστερα βλέπεις πως τήν άξίζουνε. Έμεις όμως τί
κάμνουμε; Τί ενόθρυνσι διδουμε σ' εκείνους πού
επιιδίδονται ή στή ζωγραφική ή στή γλυπτική;
τούς αφήνουμε και πεθαίνουμε άπ' τήν πείνα.

Θυμούμαι όταν δώ και πέντε χρόνια ήμουναι
στήν Αθήνα, ήτανε μια έκθεση άπό ζωγραφίες στό
Ζάππειο. Πήγα κ' έγώ λοιπόν με μια ρωμαϊκή πε-
ριφάνεια να δω τί προόδους κάμαμε κ' έμεις πού
καυχούμαστε με τί έργα τών προγόνων μας. Πρό-
πει να όμιλογήσω πως έμεινα εϊχαριστημένος διότι
ανάλόγως κάμποσο προοδέγαμε. Άλλά εκείνο πού
μ' έλύπησε ήτανε πρώτα ή άδιαφορία τών πλου-
σιών μας πού με τή φοήχτα ξεδεύουν τό χούμα
τους για να κτίζουνε παλάτια στήν Αθήνα, και
κάθε άλλο για να φανήνε και δείξουν τόν πλουτό
τους, και δέν πάγει τό χέρι τους να ξεδεύουνε κι'
όλιγες χιλιάδες δραχμές για να στολίουν τά σπή-
τια τους με τις όμοιες τέχνες, κ' έτσι νη ενθαρρύν-
νουνε κ' εκείνους πού εργάζονται σ' αυτές για να
βγάλουν τό ψωμί τους. Άν έκαμιναν αυτό, και καλ-
λίτερα έργα θα είχαμε και περισσότερους τεχνίτες.

Άλλά κ' ένα πού είδα πού λυπηρό είναι, ή
άδιαφορία τού δήμου, πού έπρεπε να βοηθή τό
ταλέντο τού τόπου, κι' όχι να τό φυγαδεύη σέ
ξένι ή.

Τί συμβαίνει έδω στήν Αγγλία; Κάθε δήμος
έχει και τήν πινακοθήκη του, και ανάλογως τού
πληθυσμού τής πόλεως, ό ήτοι τακτικό πινάκιο
χρόνο για ν' αγοράζη και προσθέτει νέα έργα, έκτός
τό τί ξεδεύει για τή διατήρησι τής Πινακοθήκης.

Η Λόντρα πού είναι ή πρωτεύουσα έχει μυσεία
και πινακοθήκες ένα σωρό και ξεδεύει για τή δια-
τήρησι τους μεγάλα ποσά. Άναλόγως κ' ή άλλες
πόλεις τού Βασιλείου. Ό λαός βέβαια φορολογεί-
ται για αυτά όλα, αλλά έχει και τήν ευχαριστήσι
να πηγαίη δωρεά στις πινακοθήκες, να φωτίζεται
άπ' ό,τι βλέπει, ν' αναπτύσση τήν ιδέες του, να έ-
ξευγενίση τό αίσθημά του, και ν' άποφεύγη τού να
ξεδεύη τις ώρες τής άργίας του στοίς δρόμους και
στις ταβέρνες.

Έδω στή Manchester ό δήμος έχει όρισμένες δυό
χιλιάδες λίρες τό χρόνο για αγοράς νέων έργων
πρός πλουτισμό τής Πινακοθήκης, έκτός τών ό,τι
ξεδεύει για τή διατήρησι της. Είναι μια χαρά να

δέν είχ' άδικο πούλεγα πως τότες έπρεπε να βρούν και τ'
«Άλγη». Γιατί δε βγήκαν, δέν τό ξέρω, άκού δέν είμαι
μάντης. Ξέρω όμως γιατί βγήκανε στό 83. Είτανε στή
βράτη του τότε τό γλωσσικό ζήτημα. Όλοένα βγαίνανε
όπαδοί τής δημοτικής. Άλλοι θεωρητικά κι άλλοι μ' έργα
υποστηρίζοντάς τήν. Μά και οι καθαρολόγοι δέν καθόν-
τουσαν ήττοι. Γύμνιζε άλάκτιστο βιβλίό με διαλεγτές
κουταμάρες: ένας κ' Ρόδος, έβριζε με ύμορρα δασκάλικα
έπίθετα ένα; άλλος κ' Βάλδης, φώναζε άλλος άπό δώ
για τή γλώσσα τών προγόνων, κι άλλος άπό και χτυ-
πούσε τό κροσσόνι σημαίνοντας τόν έθνικό κίντυνο! Μπο-
ρούσε ό κ. Κλέων Ραγκαβής «διακεκριμένος υίός μεγα-
λού πατρός» όπως τόν είπε κάποτε ό γερμανός Μπόλτς να
μείνει έένος σ' όλη αυτή τήν κίνηση; Δημοσιεύει λο-
πόν τ' «Άλγη» του με πρόλογο μια φωτεινή για τό
γλωσσικό ζήτημα ύμνία πού είχε κάνει τόν Παρνασό
στό 90. Με τ' «Άλγη» θέλησε πρώτιστα να μάς δώση,
ό ποιητής, όπως θαρρώ, και τό λέει κάποι, πρότυπα
στή γλώσσα, στό στίχο, στήν όμοιοκαταληξία(;) στις
ιδέες, σε όλα. Τά πρότυπα αυτά θα ζητάσουμε δώ.

Οι καθαρολόγοι: μόλις είδαν τ' «Άλγη»

«Έβρίγησαν εξ ήδονής, ως έραστής ρ.γ.ά ΤΙΣ».

(στίχος τού κ. Κλέωνος ή: πρότυπος, αλλά πρωτότυπος)

Ένας κ' Άνυστασόπουλος, όπως είδη στους «Μαλ-
λιάρους» έπλεξ' εγκώμια σ' «Άλγη». Ένας άλλος στό

«Άστ» τά επαινέσε πολύ, ένας τρίτος, ό κ. Βάλδης τόσο
συνεπάρθηκε, πού και ποιήμα έκανε στόν κ. Ραγκαβή-
Βρίσκανε σ' «Άλγη» όλα τά προτερήματα πού έχει
ένας μεγάλος ποιητής: «γλώσσαν άθραν, καλλιεπή,
παρθένο γλωσσολογιστικόν ρύθμον, στιχομυθίαν ρέουσαν
πλούτον όμοιοκαταληξίας, άδάμνατας, φιλοσοφίαν ιδεών,
βάθος, ύψος, φάρδος...» Άπό τό πολύ τό βάθος όμως δέν
μύρασαν να βρούνε μαργαριτάρια. Αυτά τ'όξερνε για
μάς, κι άπ' αυτά θα σας παρουσιάσω λίγα, όσα μάζεψα
όταν είχα βουτήξει στό βάθος τής ποιητικής αυτής θά-
λασσας, λίμνης, βάλτου...

Καμαρώνετε λίγο παραπάνω τόν πρωτότυπο έκείνο
στίχο

Έβρίγητα εξ ήδονής ως έραστής ρ.γ.ά ΤΙΣ
(όναρ και ύπαρ)

Όμοιους στίχους ξεκαρδιστικούς, μπόλικους φαρσού-
με στήν ποιητική αυτή—θάλασσα, λίμνη...

Στό αμερικάνικον άξερνα κρούδοντα: οι διαλεγτοί αυ-
τοί στίχοι:

Αυτήν γνωρίζεις; ήνησαν πεντάκις αι κοιλίδες
άπ' ότου νόμφη άλαζών και μειδιώσα έστη
παρά τόν φίλον τής ψυχής. Έκείνος πλάν πού έσται!

Ά δέ με πιστεύετε πως ύπάρχουν αυτοί οι στίχοι,
παίρνω και όρκο... στήν καθαρεύουσα.

Και όμως έβρήθηκαν άνθρωποι να όνομάσουν «καλ-
λιεπή» τή γλώσσα τών Άλγέων.

Κοιτάξτε τώρα κ' ένα βουκολάκκο—μια μεγαλόπρεπη
προσταχτική:

άλλ' άπατάται' ειλωτικς κοινούς; βατανιαζίτο (!)
(Έτχάτη προσευχή)

Άπό βουκολάκους θα είναι γεμάτο τό βιβλίό μονοε-
χτικοί μέλλοντες, άπαρέφρατα, μόρια και μωρία, λέξεις πε-
θαμένες άπό άμνημονεύτων χρόνων. Λείπει μόνο ή εύχι-
κή μετά τού άν—έχει κι αυτό τό λόγο του δέν είναι
τόσο εύκολή ή χρήση της.

Θέλετε να ιδείτε κι άλλους βουκολάκους; Να ένας
όμηρικός:

Παρήλθον οι μειυρισμοί τών παχυσκίων θόλων

και τά γοργώς προστρέγοντα και χιονώδη μήλα.

Άν έλειπε έκείνο τό «προστρέγοντα» θα τήν πάθαινα.
Θάπαρνα τά μήλα στή σημασία πούχει σε μάς ή λέξη.
Βέβαια τά μήλα δέν είναι χιονώδη, πολλού γε και δει,
άλλά θα ξέρετε ότι εν' άπό τά χαρακτηριστικά τών
καθαρογλωσσών μας ποιητών είναι ή όμηρική έκείνη ή
λήθεια και τωστάδα στήν περιγραφή τού έξωτερικού κό-
σμου, πούκανε τό Ροίδη κάποτε να πει ότι «άν περιέλ-
θωσιν εις τούς έπειτα ανθρώπους οι σήμερα γραφόμενοι
στίχοι, ούτοι δικαιούνται να ύποθέσωσιν εν τών εν αυτοίς